

ผลกระทบทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยต่อการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

นายภาสกร เหล่าหล้า
วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี ๒๕๕๘ ซึ่งการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นมาจากแนวคิดที่ว่า อาเซียนจะรวมตัวกันเป็นตลาดหรือฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Production Base) โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่า จะทำให้มีการเคลื่อนย้ายเสรี (Free Flow) ใน ๕ สาขา ได้แก่

(๑) การเปิดเสรีการค้าสินค้า คือ มีเป้าหมายที่จะดำเนินการยกเลิกภาษีสินค้า

(๒) การเปิดเสรีการค้าบริการ โดยเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนอาเซียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ในสาขาบริการที่สำคัญ ซึ่งจะเปิดโอกาสให้แก่ผู้ประกอบการไทยที่สนใจเข้าไปลงทุนในประเทศที่เป็น สมาชิกได้อย่างเสรีมากขึ้น เช่นเดียวกับผู้ประกอบการจากประเทศที่เป็นสมาชิกก็จะสามารถเข้ามาลงทุนในประเทศไทยได้อย่างเสรีเช่นกัน ซึ่งรวมถึงธุรกิจท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง

(๓) การเปิดเสรีการลงทุนในสาขาอุตสาหกรรมที่ตกลงกัน โดยมีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรีเหมือนอยู่ในประเทศเดียวกัน ผู้ประกอบในประเทศสมาชิกสามารถดำเนินการกระบวนการผลิตในประเทศใดก็ได้

(๔) การเปิดเสรีด้านเงินทุน เคลื่อนย้ายและ

(๕) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี โดยให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของแต่ละประเทศ ภายใต้กรอบ AEC การเปิดเสรีด้านบริการ ซึ่งรวมถึงธุรกิจท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกนักท่องเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและสถานบันเทิง ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นต้น จัดอยู่ในกลุ่มเร่งรัด ที่กำหนดยกเลิกเงื่อนไขข้อจำกัดทั้งหมด และขยายเพดานสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนอาเซียนเป็นร้อยละ ๗๐ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

เมื่อเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียนและจีน ผู้ประกอบการมีความเห็นว่า ประเทศไทยเป็นอันดับหนึ่งในเรื่องความเป็นมิตรของประชาชน และความคุ้มค่าในการท่องเที่ยว ในขณะที่เวียดนามเป็นอันดับหนึ่งในด้านแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว กัมพูชาเป็นอันดับหนึ่งในด้านแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สิงคโปร์เป็นอันดับหนึ่งในด้านแหล่งซื้อสินค้า การบริการ การคมนาคมขนส่ง โรงแรมที่พัก การสื่อสาร และความปลอดภัยในทุกด้าน

สำหรับสิ่งที่ผู้ประกอบการมองว่าประเทศไทยยังขาดการพัฒนามากที่สุด และต้องการให้รัฐบาลดำเนินการอย่างเร่งด่วน คือ การพัฒนาบริการและแหล่งท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัย และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทย

การเปิดเสรีการบริการด้านท่องเที่ยวขึ้น มีผลกระทบทั้งในด้านบวกและด้านลบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของไทย จะต้องเตรียมวางแผนทางธุรกิจเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจาก AEC

โลกาภิวัตน์และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย ดังต่อไปนี้

- ๑) การขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยว
- ๒) การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวรุนแรงขึ้น
- ๓) บริการท่องเที่ยวในภูมิภาคมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น
- ๔) วัตถุประสงค์และรูปแบบการท่องเที่ยวมีความหลากหลายมากขึ้น
- ๕) การท่องเที่ยวส่วนบุคคลขยายตัวมากขึ้น
- ๖) การพัฒนาและสร้างเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ
- ๗) การพัฒนามาตรฐานสากลของบริการท่องเที่ยวในภูมิภาค

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การท่องเที่ยวได้นำนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติพร้อมกับเม็ดเงินเข้ามาสู่ประเทศไทยจำนวนมาก ในหลายปีที่ผ่านมา ชุมชน ท้องถิ่นต่างๆ ได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่สวยงาม ประเพณีวัฒนธรรมที่ดี ก็ถูกทำลายจากนายทุนที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน เอาใจนักท่องเที่ยวแบบชาดจิตสำนึก โดยการบิดเบือนประเพณีที่งดงามของคนไทย ขยายพื้นที่ท่องเที่ยว รีสอร์ท ที่พัก บุกรุกเข้าไปในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ แม่น้ำ ภูเขา รวมถึงชายหาดริมทะเลซึ่งเป็นที่สาธารณะที่ประชาชนมีสิทธิใช้ประโยชน์ร่วมกันเพื่อขยายพื้นที่รองรับการท่องเที่ยวที่กำลังเติบโต จนทำให้กลุ่มองค์กรไม่แสวงหากำไร NGOs นักวิชาการ และชุมชนต่างๆ ที่มีความเข้มแข็งรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องต่อภาครัฐให้มีการพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึงการท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพราะสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุง คุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเยือนสม่ำเสมออย่างเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดอย่างยั่งยืนยาว